

osztása alakítja ki a hallgatóságban azt a megszokást, hogy rendszeresen felkeresésék a zenekar csatornáját, és várják az újabb videókat.

Az internethasználók alapvetően nagyon jól fogadják a zenekarok YouTube-on való szereplését, amit a számos pozitív értékelés igazol; a negatív megnyilvánulások száma sokkal alacsonyabb. Azonban csak kevés zenekar kap közvetlen visszajelzést: a videók több mint fele csak kevés (10 alatti) megjegyzést kap, egy videóhoz átlagban két megjegyzést fűznek egy év alatt. Ennek oka részben azzal is magyarázható, hogy a zenekarok nem reagálnak a videókhoz fűzött megjegyzésekre. A kézzel fogható partner és a tényleges párbeszéd hiányában a látogatók nem érznek elég motivációt arra, hogy megosszák véleményüket. Ha a zenekar nem reagál az esetleges negatív véleményekre, azok nagymértékben befolyásolhatják mások véleményét is. Ezért fontos, hogy a zenekar vezetésében tudatosuljon: a felhasználók megjegyzései nemcsak a zenekarnak szóló visszajelzések, hanem más érdeklődőknek szóló ajánlasként és élménybeszámolóként is működnek. A csatornák

üzemeltetői tehát nem használják ki eléggé a közösségi médiában rejlő legnagyobb lehetőséget, azaz a bevonás és az interakció lehetőségét, ha nem igazodnak az adott médium kommunikációs viselkedési formáihoz.

A zenekarok csatornáira vagy egyes videóira való rákeresések megmutatták, milyen nagy szerepet játszik a csatornák vagy videók megtalálhatóságában nevük megválasztása. Ha a zenekar nem ad nevet a csatornának, számítógép által generált cím kerül hozzárendelésre, ami csökkenti annak lehetőségét, hogy az érdeklődő felhasználó megtalálja a keresett zenekart. Ezzel szemben a „Beethoven 10th (Hamburger Symphoniker)” címmel ellátott csatorna minden bizonnyal könnyen fellelhető, és növeli a zenekar ismertségét.

Összefoglalva elmondható, hogy a zenekar kommunikációs politikájának sikeres megvalósításához szükséges a YouTube-on való jelenlét. Megállapíthatjuk, hogy a zenekarok alapvetően készek arra, hogy nyissanak a közönség felé, keressék a hallgatósággal a párbeszédre és hosszú távú kapcsolattartásra való lehetőségeket, és érdekesen ki-

alakított tartalmakat osszanak meg magukról rendszeresen a YouTube-os közösséggel. A tanulmány azonban rámutat, hogy noha használják a YouTube-ot, a platform nyújtotta lehetőségekkel nem élnek kellő mértékben, e téren tehát javulásra van szükség. A csatornák használatával kapcsolatosan az az alapvető benyomás alakult ki, hogy sok zenekar intuitív módon, a rendelkezésre álló eszközök hatékony használatára vonatkozóan kidolgozott stratégiák, erőforrások és praktikák nélkül használja őket. A közösségi médiumok ugyanakkor a zenekarok hagyományos marketingeszközeivel (ilyenek az éves program-előrejelzés vagy a nézőszám-fejlesztési stratégiák) közösen átfogó és sikeres tájékoztatási koncepció létrehozását teszik lehetővé, amely magában foglalja a kommunikációs politikát és a marketinget is. Ez mind csak néhány ok arra, hogy a zenekaroknak mint kultúráközvetítőknél miért kellene még inkább kihasználniuk a közösségi médiákban rejlő kommunikációs lehetőségeket és érzelmi mozgatórugókat a zenekarok kínálata iránti érdeklődés fokozása érdekében.

Sandra Sinsch

Oktató művészek

Szabadúszó és zenekari zenészek kapcsolata a külföldi zenekaroknál

Külföldön sokkal több zenész dolgozik szabadúszóként, mint zenekari alkalmazottként. Angliai és egyesült államokbeli példákon keresztül jártunk utána, hogy a zenekarok és a szabadúszó zenészek között több-e a kapcsolódási pont és együttműködési lehetőség ezekben az országokban.

Úgy tűnik, a németországi zenekarok és operaházak a „külsősökkel” folytatott együttműködés alatt többnyire azt a tevékenységet értik, amikor a zenekar vagy az énekes a megszokott közegén kívül, egyszeri vagy hosszú távú, műfajokat átfogó projektek megvalósítása során szabadúszó művészekkel, szakemberekkel vagy intézményekkel dolgozik együtt. Az ilyen jellegű közös munkák számának nagyarányú növekedéséhez jelentősen hozzájárult az elmúlt években a képzések terén megmutató egyre növekvő aktivitás, amelynek előadóművészek, zenészek, színészek, táncosok, amatőr kórusok és zenekarok is ré-

szesei. Ahol csökken a zenekarok száma, ott magától értetődően megnövekszik a zenekari munkán kívül is tevékeny szabadúszó zenészek száma is. De milyen a kapcsolat külföldön a zenekari és a szabadúszó zenészek között?

LONDON SYMPHONY ORCHESTRA

Az oktatási szféra sokrétű kapcsolatokat ápol a szabadúszókkal, ugyanakkor meghatározó szerephez juttatja a szimfonikus zenekarokat is. A London Symphony Orchestra (LSO) esetében az oktatási tevékenység a gamelánoktól egészen a generá-

ciókat átfogó tanuláshoz terjed, és az amatőrökkel és zenerajongókkal folytatott munka mellett magában foglalja az utánpótlás-nevelést is. Szoros együttműködést folytat a Guildhall School of Music iskolával, amelynek egyes kiválasztott diákjai rendszeresen koncerteznek az LSO zenészeivel. A szponzorok által nyújtott támogatás emellett lehetővé teszi olyan intézmények működtetését is, mint például az LSO Academy, amely minden évben más-más zenekari csoportokkal foglalkozik. A három napos kurzus 2014-ben a 14 és 24 év közötti félhivatásos vonósok, jövőre pedig a fafúvósok számára kerül megrendezésre. A „String Experience Scheme” programban ezzel szemben London zenei felsőoktatási intézményeinek zenei hivatást választó vonósai vehetnek részt, akinek segédállásban betöltött és ennek megfelelően díjazott munkáját a zenekar tagjaiból kikerülő mentorok segítik. Szintén a tanulás és a munka mezsgyéjén mozog az „Orchestral Artistry

Programme”, amelynek keretében a világ minden pontjáról érkező tehetségek kapnak lehetőséget arra, hogy az LSO zenészeivel, híres karmesterekkel és a Guildhall School professzoraival dolgozzanak együtt. A program határozott célja, hogy a 21. század kihívásainak megfelelő zenekari zenészeket képezzen. A programnak vannak együttműködő partnerei is, akik azonban nem szabadúszók, hanem a Concertgebouw zenekarából vagy a New York-i filharmonikusoktól érkező zenekari zenészek.

A „Soundhub” kezdeményezés ezzel szemben a zeneszerzőket és ezáltal azokat kívánja megszólítani, akik minden bizonnyal egész életükben szabadúszók lesznek. Ebben a környezetben a zeneszerzőknek lehetőségük nyílik arra, hogy a zenekarral szoros együttműködésben új ötleteket próbáljanak ki, és kapcsolatrendszer építsenek. A projekt két szakaszában a résztvevők vagy kamarazenei formációban dolgozhatnak a zenekar zenészeivel, vagy egy független projekt megvalósításához kapnak támogatást. A programot sikeresen befejezők automatikusan „társult taggá” válnak. A „társult tagok” jelenlegi hálózata immár közel 50 zeneszerzőből áll.

A központi oktatási program is sokrétű, ugyanis majdnem minden korosztálynak kínál lehetőségeket. E téren is folyik a hálózatépítés. Elsősorban intézményekkel, mint például az „LSO On Track” program keretében, amelynek célja, hogy közös zenélésre ösztönözze az érdeklődőket Dél-Londonban. A kórusban történő éneklés is olyan tevékenység, amelynek során szoros együttműködés jön létre. A londoniaknak nemcsak arra van lehetőségük, hogy igényes koncerteket hallgassanak, hanem arra is, hogy – különböző szinteken – ők maguk is énekeljenek. A legnagyobb szabású pro-

jektre 2014. június 21-én került sor: a „Crowd out” keretében Londonban, Berlinben és Birminghamban 1000 fős kórusok léptek fel. A résztvevők felkészítésére workshopok kerültek sorra.

Mindezekhez a tevékenységekhez szükség van egy olyan központra, amelyet a londoniak a Szent Lukács templomban hoztak létre. Az átalakított templom nemcsak az LSO oktatási tevékenységének, hanem teljes „közösségének” központja is egyben. A próbatermekben különböző csoportok változtatják egymást a gamelán együttestől a digitális technológiákkal és zenével foglalkozó fiatalokig.

Hangversenyekre is rendszeresen sor kerül. Más, lehetőleg minél több stílust képviselő művészek előtt is nyitva állnak az egykori templom helyiségei. Zenélt már itt Elton John, Sting és az Asian Music Circuit is. Az épület ünnepek, például esküvők megrendezéséhez is igénybe vehető. Bár a legtöbb esetben nem igazán valósul meg a szabadúszó zenész és a zenekar közötti közvetlen együttműködés, de hosszú távon megvan rá a lehetőség, hogy kialakuljon a közös munka.

EGYESÜLT ÁLLAMOK: OKTATÓ MŰVÉSZEK

A szabadúszó és zenekari zenészek szimfonikus zenekaron belüli együttműködésének lehetősége a zenekarok kötött programja miatt korlátozott, mégis léteznek követhető modellek. Ezekből mutatunk példákat az Egyesült Államokból. Az együttműködés itt is főként az oktatás terén valósul meg, azonban nem projektekre korlátozódik, hanem hosszú távú közös munkát jelent az úgynevezett oktató művészekkel, akik a New York-i és a Los

Angeles-i Filharmonikusoknál dolgoznak. Az oktató művészek csapata magasan képzett szabadúszókból áll, akik a zenekar megbízásából járják az országot azzal a céllal, hogy kreatív és magas színvonalú munkájukkal felkeltsék az emberek érdeklődését a zene iránt. Az oktatás helyszíne lehet egy tanterem, vagy akár egy család otthona is.

A zenekarok sok időt fordítanak a szabadúszókra. Aki szeretne részt venni a New York-i Filharmonikusok programjában, részt kell vennie egy próbajátékon, és egy egész napos oktatás keretében meg kell ismerkednie a zenekar speciális oktatási koncepciójával, majd csoportos próbaórát kell tartania. Ezt követi az egy év „gyakornoki idő”, amely során a jelentkezők rendszeresen asszisztálnak, és szakmai visszajelzéseket kapnak. Emellett részt vesznek az iskolai koncerteken, hangszeres bemutatókon vagy az oktatási program egyéb rendezvényein. A képzés vizsgával zárul, amelynek sikeres letételét követően a pályázót egy évre szerződtetik.

A programban részt vevő zenészek egy év alatt 45 órányi útmutatásban részesülnek egyéni fejlődésük érdekében. A Los Angeles-i Filharmonikusoknál, ahol számos ifjúsági zenekart támogatnak az oktató művészek, 30 óra jut a zenészekre. A próbajátékra való felhívás kifejezetten az „oktatói tapasztalattal rendelkező, kiváló művészeknek” szól, akik „tanulni és fejlődni szeretnének”. Érdekes az oktató művészek kifejezés is, amely komoly megbecsülést és tiszteletet rejt magában a szabadúszó kollégákkal szemben. Ez a hozzáállás Németországban sajnos nem igazán jellemző. Ott ugyanis sokkal élesebb a határ a zenepedagógus és a koncertező művész között.

Felmerül természetesen a kérdés, hogy hogyan lehet ezeket a programokat mind finanszírozni. Elég egy pillantást vetni a külföldi zenekarok internetes oldalaira, és máris látni, milyen jól kidolgozott az alapítók, partnerek, támogatók és szponzorok rendszere. Vannak szponzorok, akik egész koncertsorozatokat támogatnak, és előfordul az is, mint például a Sydney-i Szimfonikus Zenekar esetében, hogy zenekari állásokat, úgynevezett „székeket” szponzorálnak. Az angolszász nyelvterületen működő zenekaroknál tehát számos jól működő és megvalósítható ötlet, lehetőség létezik, aminek oka lehet, hogy ezek az országok hagyományosan gyakorlottabbak a szabadúszókkal való bánásmód terén, és így hamarabb megtalálták a lehetőségeket a közös munkához.